

มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยอาศัยการบริการสังคม

นางสาวเสมอแข แสนเนียม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-443-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018872 11711603X

TREATMENT OF OFFENDERS BY USING COMMUNITY SERVICE
AS MEASURES

Miss Samerkae Sanneam

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-443-7

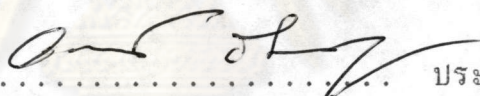
หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยอาศัยการบริการสังคม
โรค นางสาวเสมอแฉะ เสนเนียม
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญธัญญาส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์

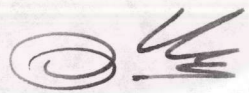

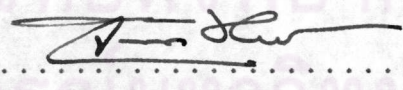
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

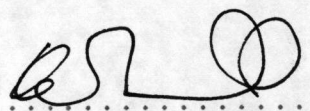

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังคสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญธัญญาส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ไสลเกษ วัฒนพันธุ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นางสาวเสมอแซ เสนเนียม : มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยอาศัยการบริการสังคม (TREATMENT OF OFFENDERS BY USING COMMUNITY SERVICE AS MEASURES) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญาส, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.จิรนิติ ทะวานนท์, 186 หน้า ISBN 974-582-443-7

มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยอาศัยการบริการสังคม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 เป็นมาตรการที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดทำงานที่เป็นการให้บริการแก่สังคม ชุมชน หรือองค์การสาธารณกุศล โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร มาตรการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและจิตใจของผู้กระทำความผิด ด้วยการสร้างจิตสำนึกให้รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้ง เพื่อเป็นการชดใช้ความผิด และเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

การจัดโครงการให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมต้องอาศัยกระบวนการในการจัดวางตัวบุคคล การพิจารณาวางตัวบุคคลเพื่อทำงานบริการสังคมให้เหมาะสมกับประเภทของงานบริการสังคม และการกำหนดระยะเวลาการทำงานหรือการคัดเลือกหน่วยงานให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเป็นงานที่ค่อนข้างซับซ้อน และมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาประกอบอีกเป็นจำนวนมาก

จากการวิจัยพบว่า การนำมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย สังคม ศาล และราชทัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตาม การนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ยังมีปัญหาความขัดแย้งทางด้านแนวความคิดและไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องมารองรับ แต่มาตรการนี้สามารถพัฒนานำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตอันใกล้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต *เสมอแซ เสนเนียม*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *วีระพงษ์ บุญญาส*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *จิรนิติ ทะวานนท์*

C170689 : MAJOR LAW
KEY WORD: COMMUNITY SERVICE

MISS SAMERKAE SANNEAM : TREATMENT OF OFFENDERS BY USING COMMUNITY SERVICE AS MEASURES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VERAPONG BOONYOPHAS. Dr.CHIRANIT HAVANOND 186 PP. ISBN 974-582-443-7

The measure for treatment of offenders by using Community Service under Section 56 of Thai Penal Code is a measure making offenders serve the public with various kinds of working for community or public benefit organization on free of charge within a period under discretion of the Court of Justice. The objective of this measure is to rehabilitate both behaviour and mental of the offenders by creating their responsibility to the society.

As a matter of fact, fixing a suitable work for a suitable offender is main purpose of Community Service but it still needs some factors for effective achievement.

The result getting from this research is that Community Service can serve the present objective of Criminal Justice Administration. However, there are some problems on using this measure as different concepts among Criminal Justice Agencies or lacking of legal provision to serve the said measure but they can be solved in the near future.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติต.....เสนาณรงค์ เสนอนันต์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญธัญญาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงแก่ท่านอาจารย์ทั้งสองท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ ให้คำแนะนำ วางรูปแบบ และแนวทางการเขียน ตลอดจนตรวจทาน แก้ไขวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองประเพณีของต่างประเทศและประเทศไทยนั้น ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จากท่านศาสตราจารย์วัฒนพันธุ์ ท่านกฤตศิลป์ กนกนาค พ.ต.ต. ดร.ปัญญา มาเม่น รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์สุขสมัย สุทธิบัติ อาจารย์ศักดิ์ชัย ล้อมชัยกิจ เจ้าพนักงานคุ้มครองประเพณี กรมคุ้มครองประเพณี จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ส่วนการแปลภาษาต่างประเทศ ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์จรัญ ภัคศิษนากุล และท่านอัศววิทย์ สุมาวงศ์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงแก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี ที่ได้กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการในการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังคสุวรรณ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ให้คำแนะนำ ตลอดจนรับเป็นกรรมการในการสอบ

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงแก่คุณพ่อ คุณแม่ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนในด้านการเงิน ตลอดจนญาติ พี่ น้อง เพื่อน ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานทุกท่าน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นางสาวเสมอแฉ แสนเนียม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
วิธีการดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดมาตรการปฏิบัติต่อผู้ผู้กระทำความผิด โดยอาศัยการบริการสังคม	9
1. ทฤษฎีการลงโทษ	9
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้ง	13
2.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการชดเชยความผิด	14
2.3 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด	15
3. ความเป็นมาและแนวความคิด	17
1. ความเป็นมาและแนวความคิดการให้ผู้กระทำ ความผิดทำงานบริการสังคมในต่างประเทศ	17
2. ความเป็นมาและแนวความคิดการให้ผู้กระทำ ความผิดทำงานบริการสังคมในประเทศไทย	24

3.	เปรียบเทียบแนวความคิดการให้ผู้กระทำ ความผิดทางงานบริการสังคมในต่างประเทศ และประเทศไทย	27
4.	ความหมาย	29
5.	การทำงานบริการสังคมกับรศททางอาญา	31
5.1	เหตุผลทางกฎหมาย	31
5.2	เหตุผลทางปรัชญา	33
5.3	เหตุผลทางสังคมและจิตวิทยา	35
6.	วัตถุประสงค์การทำงานบริการสังคม	36
6.1	วัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคมใน ต่างประเทศ	36
6.2	วัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคมใน ประเทศไทย	38
7.	วิเคราะห์ผลดีและผลเสียการนำมาตรการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดโดยอาศัยการบริการสังคมมาใช้ใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	39
7.1	ผลดี	40
7.2	ผลเสีย	42
บทที่ 3	มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยอาศัยการบริการ สังคมในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์	43
1.	โครงสร้างทางกฎหมาย	43
1.1	โครงสร้างทางกฎหมายของประเทศอังกฤษ	43
1.2	โครงสร้างทางกฎหมายของประเทศอเมริกา	48
1.3	โครงสร้างทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์	53
2.	รูปแบบของมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยอาศัย การบริการสังคม	54

3.	การคัดเลือกบุคคล	59
4.	การเลือกหน่วยงาน	68
5.	การกำหนดประเภทงานบริการสังคม	74
6.	การกำหนดระยะเวลา	78
7.	การกำหนดเงื่อนไข	82
8.	การสิ้นสุดคำสั่งบริการสังคม	89
9.	ความรับผิดชอบต่อความเสียหาย	93
10.	การติดตามและประเมินผล	94
11.	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานภายใต้โครงการ ผู้ถูกคุมประพฤติทำงานบริการสังคมในระบบกฎหมาย คอมมอนลอว์	96
บทที่ 4	มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยอาศัยการบริการสังคม ในประเทศไทย	99
1.	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	99
2.	หลักเกณฑ์การกำหนดเงื่อนไข	100
3.	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	111
4.	การคัดเลือกบุคคล	114
5.	การกำหนดระยะเวลาทำงานบริการสังคม	116
6.	การกำหนดประเภทของงานบริการสังคม	119
7.	การคัดเลือกหน่วยงานและกิจกรรม	124
8.	การกำหนดเงื่อนไขบริการสังคม	125
9.	การจัดทำผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคม	131
10.	การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข	134
11.	การสิ้นสุดคำสั่งบริการสังคม	135

12.	วิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำความผิดโดยอาศัยการบริการสังคม ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และในประเทศไทย	137
13.	วิเคราะห์ปัญหาการนำมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความ ผิดโดยอาศัยการบริการสังคมมาใช้ใน ประเทศไทย	144
บทที่ 5	สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	149
	บรรณานุกรม	158
	ภาคผนวก	162
	ประวัติผู้เขียน	186

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงเหตุผลที่เข้าพนักงานคุมประพฤติเสนอต่อศาล ว่าจัดการทำงานบริการสังคม.....	37
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละการเข้าร่วมกิจกรรมของ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ประจำปีงบประมาณ 2535.....	122
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละการเสนอความเห็นเกี่ยวกับเงื่อนไข การทำงานบริการสังคมของพนักงานคุมประพฤติ ประจำปีงบประมาณ 2535.....	128
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละการเห็นด้วยของศาลต่อเงื่อนไข การทำงานบริการสังคม ประจำปีงบประมาณ 2535.....	129
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะการสังเกตเงื่อนไข การทำงานบริการสังคมของศาล ประจำปีงบประมาณ 2535.....	130

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย